

1 Úvod

Všetko čo sa deje okolo nás má svoj význam. Nie vždy sme tento význam schopní pochopiť a len málokde sme ho schopní v jeho širokej hĺbke analyzovať. Tí, ktorí o toto poznanie usilujú, sú však celkom blízko k tomu, aby pochopili skutočné hodnoty prítomné vo všetkých sférach nášho života. Táto myšlienka kedysi prednesená harwardským profesorom Lawrencem Lessigom sprvu nabáda k hlbšiemu zamysleniu. Význam poznania je pre ľudskú bytosť eminentný. Jeho podoby sú rôzne tak, ako rôzni sú samotní jedinci skúmajúci toto poznanie. Jeho dôležitosť exponenciálne rastie, ak sa štandardné mechanizmy, na ktoré sme zvyknutí či už z rutinného života každodennej praxe, alebo na základe získaných vedomostí, projektujú do dovtedy neznámej pozície. Tento stav nemusí byť ani pozitívny, ani prsto negatívny. Na čom však záleží je obecné prijímaná skutočnosť, aby bol takto novo vytvorený charakter vzťahov akceptovateľný a aby sa nevymykal predikovaným predstavám jednotlivcov. O to zásadnejšie práve uvedené platí vtedy, ak takto novo vyprojektovaná pozícia implikuje negatívne právne externality v jej rôznych podobách. V zásade môže ísť o rôzne právne udalosti či stavy, ktoré sú štandardne právne reprobované a z ktorých právo odvodzuje poznanie o dobrom a zlom – teda to poznanie, ktoré následne presadzuje voči ostatným subjektom i v ďalších podobných prípadoch. Takéto zákonitosti platia i v prostredí celkom novom, v našich podmienkach známom len niekoľko desaťročí, a síce vo virtuálnom rozmere kyberpriestoru.

Nie je ľahké hovoriť o tom, čo je možné percipovať za normálne, štandardné a také, čo väčšina za takto normálne označí. Je však s istotou možné uviesť, že skúmaním kyberpriestoru dospejeme k názoru, že normálnych zákonitostí v tomto aspekte platí menej, ako sme zvyknutí v tradičnom poňatí. Nie je to len celkom novou platformou, na ktorej kyberpriestor spočíva, ale predovšetkým unikátnosťou vzťahov a interakcií, ktoré produkuje a v globálnej rovine komplexne zahŕňa. Časťou tohto temer nekonečného a len veľmi ťažko poznateľného balastu regulatívov a determinantov sú vzťahy založené na konkrétnych subjektoch majúcich v úmysle vymieňať skrz technické prostriedky kyberpriestoru svoje hodnoty a realizovať tak najmä vlastný ekonomický prospech. Vzájomné interakcie sa tak menia na reálne kontraktácie skutočných obchodníkov, o ktorých však naďalej nepochybne platí, že sú uskutočňované vo veľmi špecifickom a jedinečnom prostredí virtuálnej dimenzie sveta – v kyberpriestore. Preto sa taktiež potvrdzuje, že je nutné podniknúť odhodlané a konkrétne kroky nápomocné k tomu, aby sme boli schopní k ich poznaniu nielen adresne prísť, ale predovšetkým vytvoriť mechanizmy schopné tieto špecifiká vhodne právne posudzovať. Pokiaľ bude možné úspešne vyriešiť túto prvú neľahkú úlohu, naše poznanie sa bude môcť presunúť do fázy následnej – poznávacej a v prípade nutnosti, fáze regulačnej (ingerenčnej).

Pre splnenie všetkých týchto predpokladov sa modelovo javí ako vhodné na začiatku pojednať o teoreticko právnom aparáte na skúmanie kyberpriestorových aspektov elektronických kontratácií obecné a následne poskytnúť výsledky skúmania samotnej predmetnej matérie v podobe jednotlivých modelov takejto kontratácie. Zhodné členenie

korešponduje aj s obsahom tejto rigoróznejšej práce, ktorý je pre prehľadnosť rozdelený na dve ústredné časti – obecnú (pojdnávajúcu o jednotlivých teoreticko-právnych východiskách elektronických kontraktácií) a zvláštnu (venujúcu sa vybraným typom elektronických zmlúv). Pre plasticosť a lepšiu názornosť je táto práca obohatená o nový koncept v podobe selektívne zvolených judikátov príslušných súdov, ktoré sa vzťahujú práve k matérii rozboru analyzovaného v zvláštnej časti. Vzhľadom na skutočnosť, že sféra práva informačných a komunikačných technológií je nadaná vysokou mierou dynamickosti, prestúpená mnohými elementmi determinujúcimi prudkú evolúciu jednotlivých oblastí kyberpriestoru (medzi iným i oblasť elektronických kontraktov), je nutné túto predkladanú prácu vnímať pod prizmou skutočnosti, že nejde o vyčerpaný koncept, ale naopak o projekt veľmi otvorený, pripravený na ďalšie aktuálne členenia.